

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Arnhem, 22 september 2022

Betreft: Consultatiereactie ontwerpbesluit NFP-wijziging PAMR-band

Geachte mevrouw Adriaansens,

De netbeheerders Liander, Stedin en Westland Infra hebben met veel belangstelling kennis genomen van het ontwerpbesluit NFP-wijziging PAMR-band en maken graag van de mogelijkheid gebruik om onze zienswijze op het ontwerpbesluit te delen.

Vooropgesteld zijn wij erkentelijk dat u maatregelen neemt om de continuïteit van onze slimme meters op de CDMA-kanalen te waarborgen. Hiermee vermijden we hoge maatschappelijke kosten door vervroegde afschrijving en een omvangrijke vervangingsoperatie bij een krappe arbeidsmarkt en stellen we bovendien de energiedata voor klanten veilig. Tegelijkertijd zien wij voor de langere termijn onzekerheden om tot toekomstbestendige keuzes t.a.v. onze telecom te komen.

[Passende bescherming](#)

We zien dat u tegemoet komt aan onze zorgen over de bescherming van de slimme meters in geval van een nieuwe vergunninghouder, waarbij een eventuele nieuwe vergunninghouder van kavel B verantwoordelijk wordt om passende maatregelen te treffen om ontoelaatbare verstoringen (interferentie) te voorkomen. Het verschuiven van de frequentie van kavel A ziet u als een mogelijke oplossing maar wordt niet verplicht. Daarmee wordt het risico op verschuiving vermoedelijk verder beperkt. Mocht er echter toch een verzoek tot verschuiving van kanalen in kavel A komen, dan verwachten wij dat enkele tienduizenden meters onbereikbaar kunnen worden. Dit als gevolg van een uitdagende dubbele firmware update en verandering in dekking door de frequentieverschuiving. Deze risico's hebben wij uitgebreid beschreven in de consultatie op Ontwerpbesluit gedeeltelijke verlengbaarheid PAMR-vergunning 2022.

[Vergunningsduur en toekomstig gebruik](#)

Bij de bepaling van de vergunningsduur zoekt u een balans tussen het belang van mededinging en die van de huidige vergunninghouder. Op basis van het onderzoek van Stratix naar de duur en ingebruiknameverplichting van de PAMR-band stelt u dat er alleen voor de huidige vergunninghouder een rendabele business case mogelijk lijkt, die in tien jaar terugverdiend kan

worden. Wij zijn van mening dat dit een erg optimistische aanname is en dat het realiseren van een sluitende business case binnen 10 jaar niet vanzelfsprekend is en veel uitdagender is dan voorzien in het onderzoek van Stratix.

Datacommunicatie speelt een cruciale rol in efficiënt en betrouwbaar netbeheer en in de energietransitie. De komende jaren zal het energiesysteem verder digitaliseren en het gebruik van de slimme meter op een missie-kritische bandbreedte is hier een onderdeel van. Deze ontwikkelingen stoppen niet in 2035.

De nu voorliggende beleidskeuzes ten aanzien van kavel B beschouwen wij als voldoende om de continuïteit van de huidige slimme meters te waarborgen. De netbeheerders werken daarnaast de komende jaren aan een toekomststrategie voor missie-kritische telecom met de ontwikkeling van een LTE-M netwerk binnen het 450 MHz-spectrum als een serieuze mogelijkheid. Een belangrijk onderdeel van de besluitvorming hierover betreft het gebruik van de frequentie van het 450 MHz-spectrum. Een duidelijk kader van de Rijksoverheid helpt ons in onze investeringskeuzes voor onze draadloze dienstverlening.

Wij willen graag in 2024 met u in gesprek over de rol van het spectrum in het digitale energiesysteem na 2035.

Wij lichten onze reactie uiteraard graag toe.

Hoogachtend,

P.M. Langereis
Directeur
WestlandInfra Netbeheer

D. Peters
Chief Transition Officer
Stedin N.V.

D. Schut
Chief Transition Officer
Alliander N.V.